

Synpunkter ang. Swerocks ansökan om täktverksamhet på fastigheten Engaholm 1:1

Diariernr: 551-9381-17

Detta yttrande ersätter föreningens föregående yttrande, daterat 17 februari 2019, då vi genom att ha givits utökad tid för yttrande haft möjlighet att insamla ytterligare kunskap och revidera synpunkterna.

Föreningens yrkande

Naturskyddsföreningen i Alvesta yrkar i första hand om ett avslag för ansökan. Den ansökta bergtäkten ligger mycket nära tätorten Alvesta, med följande påverkan av buller, damm och trafik. Den ligger nära godset Engaholm vars kultur- och miljövärde påverkas negativt. I andra hand yrkar vi att täktens storlek minskas för att minimera miljöpåverkan på omgivningarna.

Bakgrund och skäl

Naturskyddsföreningen i Alvesta anser generellt att är det positivt att man använder berg i stället för naturgrus för infrastrukturella ändamål såsom väg- och bostadsbyggen m.m. En bergtäkt kan t.ex. medföra att mängden långväga transporter från Dalsland och Linköping till Sydsverige kan minska. En bergtäkt är emellertid alltid ett stort ingrepp i miljön med en rad konsekvenser för natur, vatten, landskap och närboende och friluftsliv under lång tid (20 år eller mer). Det är en förutsättning att en bergtäkt placeras och utformas så att den inte skadar känslig natur, stör boende eller besökare i området.

Naturskyddsföreningen anser att det är viktigt att återbruk och hushållning av naturresurser prioriteras. Förvisso menar sökanden att berget i Engaholm håller en särskilt hög kvalitet som krävs för vissa ändamål, men skulle det inte vara möjligt att krossa och återbruka ballasten i gammal betong för ny betongproduktion?

Den föreslagna bergtäkten ligger nära Alvesta tätort, vilket innebär en uppenbar risk för störning av boende i de närmast belägna bostadsområdena, samt boende och trafiksituationen utmed väg 707. Därutöver finns det boende i Öpestorp, Grönsängen, Gemla och Häringsås m.fl. fastigheter som kan komma att påverkas negativt.

Vi bedömer att ansökan inte tillräckligt väl redovisar att närboende inte kommer att störas av buller, tryckvågor, damning mm och hur man ytterligare kan begränsa störningen om mätningar vid verklig drift visar att beräkningarna inte stämde, dvs det behöver finnas en reservplan.

Natur

Såväl norr om (mot Spånen) som söder/väster om (mot Lillsjön) det berörda området är marken relativt oexploaterad så när som på skogsbruk. I närheten av det sökta täktområdet förekommer spillkråka, tjäder och orre (aktuella noteringar finns på Artportalen). Spillkråka (rödlistad som NT=nära hotad) har också noterats i själva täktområdet. Vid Lillsjön häckar knipa.

Hela skogsområdet, mellan västra Spånen och mot Lillsjön och Öpestorp har i landskapsperspektiv stort värde genom sin stora area, förekomsten av flera våtmarker och lång strandzon mot Spånen och Lillsjön. Strax norr om täktområdet ligger väg 707 och parallellt med den järnvägen. En eventuell bergtäkt kommer ytterligare att fragmentera skogsområdet för växter, djur och människor. Täktområdet måste dessutom stänglas in, vilket blir ytterligare en barriär.

De gjorda naturinventeringarna är inte tillräckliga. Inventeringsområdet utgjordes av de tre småvattnen med kantzon, samt bäcken och dess kantzon. Området besöktes i fält endast vid ett tillfälle 2017-09-13. Bedömningarna grundar sig på slutsatser från fältbesöket och annan tillgänglig kunskap om området, inhämtade från Skogsdataportalen, länsstyrelsen i Kronobergs län samt Artportalen.

Friluftsliv

Friluftsområdet vid sjön Spånen består av ett stort skogsområde som endast är påverkat av skogsbruk. Området är starkt frekventerat, flera spår är anlagda och stigar finns på flera håll. Friluftsliv sträcker sig också in i berört område ner till Lillsjön. Bullret innebär att friluftsvärdena påverkas i en betydligt större area än i själva projektområdet. I fördjupad översiktplan för Alvesta står att ”På en övergripande nivå gränsar östra Alvesta till ett stort skogsområde som fungerar som rekreationsområde. Detta bör värnas som ett eller flera sammanhängande stråk samtidigt som bebyggelse tillåts flikas in där det är lämpligt”.

Buller

Verksamheten innebär buller från sprängning, krossning, lastning av fordon, fordonstransporter inom och ut från täkten. Buller från verksamheten kommer dels att drabba närliggande hus som Grönsängen, Björkeberg, Nyatorp, Svensboda och boende på Engaholm, och dels tätortsbebyggelse vid Alvesta t.ex. vid Störjagårdsvägen. Gällande vägbuller, se nästa punkt.

I händelse av att andrahandsyrkandet (minskad täktstorlek) blir aktuellt måste störningar på närliggande bostäder begränsas genom val bearbetningsmetod och storlek på salvor. Vintergrön skog (barrträd) bör inte avverkas mellan täkten och närliggande fastigheter i syfte att begränsa bullerspridningen. Luftstötarna ska inte störa närliggande fastigheter. Boende ska kunna vistas utomhus utan påtaglig störning. Inomhus bör störningarna begränsas ytterligare.

Trafik

Enligt Swerocs ansökan blir störningar från fordonstrafiken i Alvesta tätort, 20 % av 37 st (enkel resa) blir ca 15 st/d eller ca 2 transporter/timme (t.o.r). Hastigheten genom samhället och rondellen, är först 60 km/h och sedan 40 km/h. Därmed borde såväl buller som vibrationer vara begränsade, men som vi beskriver nedan gör vägens läge och karaktär likväl planen olämplig.

Genom Gemla och Härensås blir det 80 % av 37 st (enkel resa), ca 60 st/d eller ca 6 transporter/timme. Störningen i Gemla och då särskilt intill rondellen kommer att bli betydande, eftersom de tunga lastbilarna ska bromsa in från 80 km/h till 50 km/h och slutligen 0 före rondellen och därefter accelerera upp igen till 50 km/h efter rondellen. Det bedöms inte realistiskt att bygga en förbiled runt Gemla, vilket för övrigt bara skulle flytta störningen till andra fastigheter utanför samhället.

Lastbilstrafiken kommer att gå på väg 707, som är en smal väg, fram till Växjövägen i Alvesta, och dess förlängning Lekarydsvägen. Stora delar saknar cykel- och promenadväg, liksom

vägen. Längs vägen i Alvesta ligger husen och ett friluftsområde (Sjölyckan) mycket nära vägen. Trafiken har ökat under senare år och tung lastbilstrafik är klart olämpligt genom tätorten i Alvesta, på väg 707, samt rakt genom Gemla tätort. Väg 707 är backig såväl till Gemla som in i Alvesta, vilket medför ökat buller i samband med acceleration och inbromsning.

Damning och luftförorening

Damm kommer att påverka omgivningen från sprängning, krossning, lastning av fordon, fordonstransporter. Dammet följer med hjulen från lastningszonen och ut på väg 707, där dammet lossnar och dammar ner omgivning och andra fordon, framför allt i närområdet runt tälkten.

Luftföroreningarna kan dels utgöras av damm men även från gaser från sprängning och fordon. Luftföroreningarna måste begränsas dels med tanke på personalen i tälkten men även dess påverkan på luftmiljön utanför bergtälkten.

Vattenförorening

Föreningar med kväve, partiklar och oljeläckage får inte komma ut i omgivningen. Villkor på dammpartiklar (suspenderande ämnen), oljeinnehåll och ammoniumhalt måste fastställas i tillståndsbeslutet och följas upp i kontrollprogram. Höga ammoniumhalter är giftigt för vattenlevande insekter och fisk, medan höga halter suspenderande ämnen och oljehalter påvisar en otillräcklig funktion på sedimenteringsdammen.

Vattendrag

Vattendrag som berörs är tre gölar, en bäck i öster och Lillsjön. Bäckens omfattas av strandskydd (100m) då planerat verksamhetsområde ligger 25 m från bäcken. Bäckens startar i sjön Spånen och får senare tillflöde från sumpskogen som ligger strax söder om planerat tälktområde. Sedan mynnar den ut i Helige å, som rinner ut i Salen och vidare till Åsnen. Det är m.a.o. ett källområde till Mörrumsån. Miljöbalken 4 kap 6§ anger Mörrumsån som riksintresse för vattenreglering.

En av gölarna planeras användas som recipient.

Lillsjön kommer påverkas genom att den p.g.a. närheten till tälkten blir mindre tillgänglig för det rörliga friluftslivet. Buller och andra störningar kan komma att påverka djurlivet.

Verksamheten kan också påverka sumpskogen i söder genom ändrad hydrologi och därmed förändrat växt- och djurliv.

Utredningarna om påverkan på grundvattennivåerna bygger, av naturliga skäl, på antaganden, eftersom det i praktiken inte är möjligt att göra dem mer säkra. Ytvattennivåerna i närliggande småsjöar och våtmarker bör avvägas vid minst två tillfällen (hög respektive låg grundvatten-nivå) som referens, och därefter kontrolleras vid periodiska undersökningar.

Vi yrkar avslag av följande skäl

- Naturinventering är inte tillräckligt genomförd. Inventering av tjäderns förekomst i omgivningarna runt planerat täktområde är särskilt angelägen.
- Bedömningarna av hur natur- och friluftsliv påverkas måste ske med avseende på inte bara själva täktområdet, utan också konsekvenser för omgivande miljö.
- Vi bestrider dispens för strandskyddet eftersom det finns bättre lämpade platser för utvinning av bergmaterial än i närheten av en tätort och dess friluftsområden. Friluftsliv och naturvärden måste i detta fall få företräde.
- Närheten till tätorten och en besvärlig trafiksituation gör placeringen olämplig.
- En ny bergtäkt är ett stort miljöingrepp och bör vägas mot material som finns i befintliga bergtäkter, mer återvinning och hushållning med naturresurser.
- Ansökan redovisar inte tillräckligt väl att närboende inte kommer att störas av buller, tryckvågor, damning m.m. och hur man ytterligare kan begränsa störningen om mätningar vid verklig drift visar att beräkningarna inte stämmer.

Den kumulativa effekten av ovan beskrivna problemområden är alltför omfattande för att vara acceptabel.

Alvesta, 2019-04-11

För Naturskyddsföreningen i Alvesta
Per Darell